

eHealth in de geriatrische revalidatie

Informatiebrochure

Auteurs: Masha Meloni, Maaïke Ridder, Claudia Reijnen, Jinte Streppel

Opdrachtgevers:

Afdeling PHEG LUMC, Universitair Netwerk voor de Care-Zuid
Holland (UNC-ZH)

Leonor van Dam van Isselt, senior onderzoeker

Jules Kraaijkamp, junior onderzoeker

17 Januari 2021

Voorwoord

Vanuit het onderzoek "eHealth, te nieuw voor oud?" is er onderzoek gedaan naar de ervaringen en behoeften van (zorg)professionals in de geriatrische revalidatie(1). Hieruit kwam naar voren dat er behoefte was aan meer informatie over eHealth en de toepasbaarheid en effectiviteit in de geriatrische revalidatie. Met deze kennis is er een informatiebrochure ontwikkeld die ingaat op deze specifieke behoeften. Deze informatiebrochure is geschikt voor (zorg)professionals die werkzaam zijn in de geriatrische revalidatie.

Inhoudsopgave

- Wat is ehealth? Blz. 3
- Welke vormen eHealth zijn er? Blz. 3
- Voorbeelden uit de praktijk Blz. 4
- Effectiviteit van eHealth Blz. 4
- Bevorderende factoren voor het implementatieproces Blz. 5
- Literatuurlijst Blz. 6

Wat is eHealth?

eHealth wordt als volgt gedefinieerd door het Nictiz (2019):

“eHealth is de toepassing van zowel digitale informatie als communicatie om de gezondheid en gezondheidszorg te ondersteunen en/of te verbeteren.” (2)

Dit is een vrij breed begrip omdat er van eHealth veel verschillende vormen zijn en het op verschillende manieren kan worden toegepast. Om structuur te geven, worden hieronder verschillende vormen van eHealth verder toegelicht.

Welke vormen van eHealth zijn er?

Robotica	<ul style="list-style-type: none"> • Zijn machines die taken overnemen en doorgaans door software gestuurd worden. • Worden ingezet voor verbeteren van motorische functies of het loopvermogen.
Exergames	<ul style="list-style-type: none"> • Zijn interactieve games waarin bewegen een belangrijk onderdeel is. • Worden ingezet voor balanstraining en het verbeteren van de conditie.
Health-sensoren	<ul style="list-style-type: none"> • Meten lichaamsfuncties of observeren de omgeving. • Worden ingezet voor monitoren van fysieke activiteit of detecteren van val incidenten.
Virtual reality	<ul style="list-style-type: none"> • Simuleren een virtuele omgeving. • Worden ingezet voor het verbeteren van therapietrouw of taakgerichte oefeningen.
Video communicatie	<ul style="list-style-type: none"> • Voegt een visuele dimensie toe aan telecommunicatie om contact te versterken. • Wordt ingezet voor behandelen op afstand, vaak gecombineerd met andere eHealth.
Mobiele apps	<ul style="list-style-type: none"> • Zijn digitale applicaties die geïnstalleerd worden op de mobiele telefoons of tablets • Worden ingezet voor zelfmonitoring of uitvoeren van zelfstandige oefeningen.
Gecombineerde interventies	<ul style="list-style-type: none"> • eHealth interventies combineren met non-eHealth interventies. • Worden op verschillende domeinen ingezet.

Figuur 1: vormen van eHealth (3)

Voorbeelden uit de praktijk

Robotica: arm-hand functie trainer en de looprobot (Lea rollator). Uit de nationale survey bleek dat 3% van de deelnemende zorgprofessionals robotica gebruikt in de praktijk. Robotica kan mogelijkheden bieden voor de therapeut om zo meerdere patiënten tegelijkertijd te kunnen behandelen (1,3).

Exergames: C-Mill, Silverfit, Fietslabyrinth en de Dividat Senso. Uit de nationale survey kwam naar voren dat 18 % van de (zorg)professionals gebruikt maakt van exergames. Exergames worden als makkelijk in gebruik ervaren en therapeuten geven aan dit vaker te willen gebruiken in de toekomst. Het is mogelijk minder geschikt is voor ouderen met veel fysieke of cognitieve beperkingen. Wel werd in de nationale survey benoemd dat patiënten het een leuke afwisseling vinden (1,3).

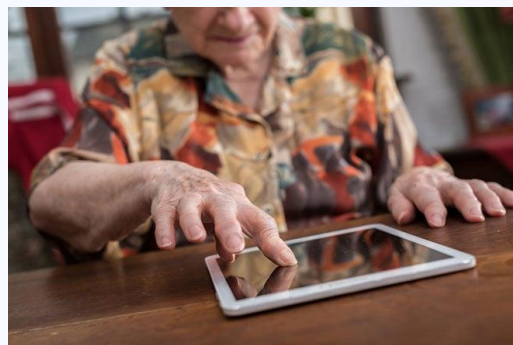
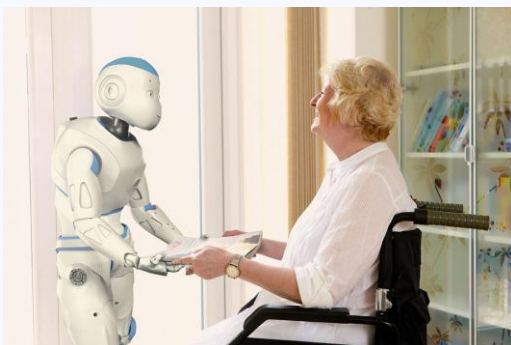
Health-sensoren: Momo bedsense, Optiscan, Sensistep, Wolk heupairbag, Hipper en Stappentellers. Vanuit de nationale survey bleek 19% van de deelnemende (zorg)professionals al gebruik te maken van deze vorm van eHealth. Er wordt benoemd dat het handig is om patiënten te monitoren. Health-sensoren kunnen bijvoorbeeld aangeven wanneer er beweging is in de kamer van de patiënt, zo kunnen valincidenten gedetecteerd worden (1,3).

Virtual Reality: Augmented Reality brillen of Virtual Reality brillen die worden toegepast om bijvoorbeeld virtueel boodschappen te doen, maar ook voor wondverzorging. Virtual Reality werd door 3% van de (zorg)professionals die onderdeel waren van de nationale survey gebruikt (1,3).

Videocommunicatie: Zoom, Skype, Microsoft Teams en Google Meet. 24% van de (zorg)professionals van de nationale survey maakt al gebruik van deze vorm van eHealth. Er wordt benoemd dat videocommunicatie vanwege Covid-19 meer gebruikt wordt in de praktijk (1,3).

Mobiele apps: Oefenapp beroerte, SpreekBeter, Touch to Tell en Physitrack. Mobiele apps worden door 25% van de (zorg)professionals uit de nationale survey gebruikt. Hiermee is dit de meest gebruikte vorm. (zorg)Professionals benoemen dat de patiënten makkelijker zelfstandig kunnen oefenen en dat het voor een leuke afwisseling zorgt. Tevens begrepen de patiënten de benodigde vaardigheden snel en vonden ze het een nuttige ervaring (1,3).

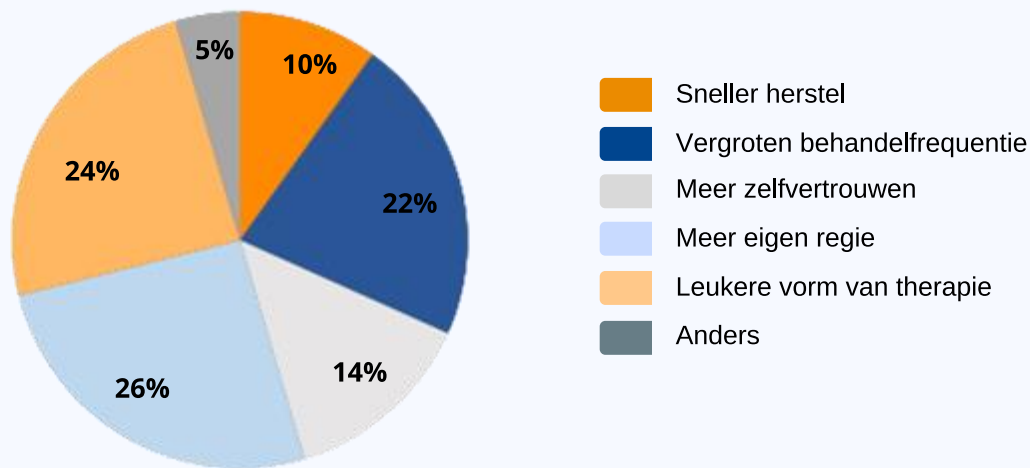
Gecombineerde interventies: Wanneer videocommunicatie wordt gecombineerd met een stappenteller, is het bijvoorbeeld mogelijk om patiënten te monitoren en te behandelen op afstand. Dit kan bijdragen aan de continuïteit van de revalidatie. Gecombineerde interventies zijn het meest veelbelovend voor het verbeteren van revalidatie uitkomsten (1,3).

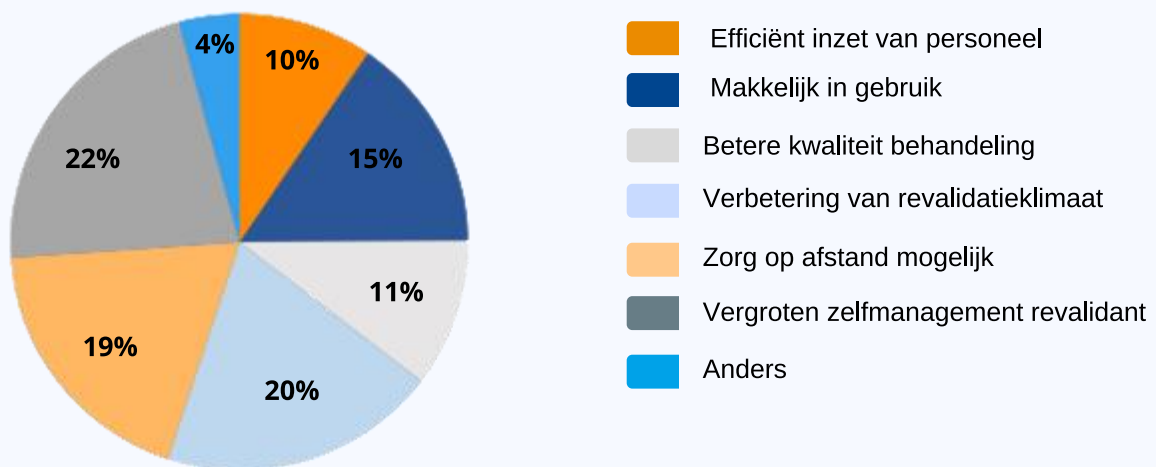
Effectiviteit van eHealth

Een systematische review toont aan dat in driekwart van de studies eHealth even effectief was als behandelingen die niet uit eHealth bestonden, zoals reguliere fysiotherapie. Gecombineerde interventies waren veelal effectiever dan niet ehealth interventies. eHealth kan ouderen helpen bij het verbeteren van fysieke activiteiten, het loopvermogen en de balans (3).

Naast bovenstaande effecten worden er ook voordelen uit de praktijk benoemd. Dit waren zowel voordelen specifiek voor de revalidant als voordelen ervaren door (zorg)professionals tijdens gebruik van eHealth. Voor de revalidant blijkt ehealth een bijdrage te kunnen leveren aan eigen regie, leukere vorm van therapie en het vergroten van de behandelrequentie (figuur 2). Door de (zorg)professional werd met name ervaren dat eHealth ondersteuning kan bieden in het vergroten van zelfmanagement van de revalidant, verbetering in het revalidatieklimaat en het mogelijk maken van zorg op afstand (figuur 3) (1).

Figuur 2: voordelen voor de revalidant (1)

Figuur 3: voordelen voor (zorg)professionals (1)

Bevorderende factoren voor het implementatieproces

Uit het onderzoek 'eHealth in de geriatrische revalidatie' kwamen de volgende factoren het meeste naar voren voor het bevorderen van de implementatie (1):

Multidisciplinaire samenwerking

Informatievoorziening

Heldere visie vanuit instelling

Makkelijk in gebruik

Financiële middelen

Extra tijd voor implementatie

Wilt u meer informatie over het implementatieproces? Neem een kijkje op de website van de Rijksoverheid voor aandachtspunten en tips:

<https://www.zorgvoorinnoveren.nl/implementatie/handreiking-e-health-implementatie> (4)

Literatuurlijst

1. Meloni M, Reijnen C, Ridder M, Streppel J. eHealth, te nieuw voor oud? De ervaringen en behoeftes van (zorg)professionals met eHealth in de geriatrische revalidatie, een nationale survey. Leiden: Hogeschool Leiden; 2021 jan.
2. van Lettow B, Wouters M, Sinnige J. E-health, wat is dat? [Internet]. Den Haag: Nictiz; 2019 mrt [geciteerd 4 september 2020] p. 27. Beschikbaar op: <https://www.nictiz.nl/rapporten/e-health-wat-is-dat/>
3. Kraaijkamp J, van Dam van Isselt L, Persoon A, Chavannes N, Achterberg W. eHealth in de geriatrische revalidatie. Verenso, Tijdschrift voor ouderengeneeskunde. 1 augustus 2020;Lessen uit een systematic review over effectiviteit, haalbaarheid en bruikbaarheid(Augustus):7.
4. Ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport. Handreiking e-health implementatie - Implementatie - Zorg voor innoveren [Internet]. Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport; 2019 [geciteerd 17 december 2020]. Beschikbaar op: <https://www.zorgvoorinnoveren.nl/implementatie/handreiking-e-health-implementatie>